

KUTSESTANDARD

Klaasipuhuja sell, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Klaasipuhuja sell, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Klaasesemete valmistamine, tase 4	4
Klaastoodete ja teenuste turundus, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Klaasipuhuja sell, tase 4 valmistab piibuga puhudes ja/või käsitsi tööriistadega vormides lihtsamaid kvaliteetseid ja esteetilisi klaasesemeid, kasutades klaasipuhumise tähtsamaid traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnikaid ja töövõtteid. Ta osaleb klaasi kuumtöötlemise protsessis tööühma liikme või klaasipuhuja assistendina. Keerulisemate klaasesemete puhumisel, klaasesemete viimistlemisel ja dekoreerimisel ning valmistoodangu esitlemisel võib ta vajada juhendamist. Klaasipuhuja sell leiab tööd klaasistuudios või -tehases. Ta on valmis oma oskuste piires osutama käsitööteenuseid (nt klaasipuhumismeistri assisteerimine, harrastajate juhendamine, õpitubade läbiviimine jms) Teised klaasipuhujate kutsetasemed: Klaasipuhuja, tase 5 valmistab ja viimistleb erineva keerukusega kvaliteetseid ja esteetilisi ja funktsionaalseid klaasesemeid. Klaasipuhuja teeb iseseisvalt kavandeid, valmistab ja viimistleb unikaalseid või väikesarju ja esitleb valmistoodangut. Ta annab edasi oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi ning organiseerib kaastöötajate tööd, vastutades klaasipuhumise protsessi sujuvuse eest. Lisaks on ta omandanud oskused vähemalt ühes külmtööstlustehnikas või ettevõtte majandamises. Klaasipuhumismeister, tase 7 valmistab ja viimistleb erineva keerukusega kunstiliselt kõrgetasemelisi ning kvaliteetseid klaasesemeid ja väikesarju. Ta juhhib, planeerib, kontrollib tööprotsessi ja vastutab klaasipuhumismeeskonna töö tulemuse ning tööohutuse eest. Lisaks on ta omandanud oskused vähemalt ühes külmtööstlustehnikas või ettevõtte majandamises või valdkonna arendamises või valdkonna koolitamis.
A.2 Tööosad
A.2.1 Klaasesemete valmistamine

- 2.1.1 Kavandamine.
- 2.1.2 Materjalide varumine ja kasutamine.
- 2.1.3 Valmistusviisi ja -tehnik valimine.
- 2.1.4 Töövahendite ja seadmete ettevalmistamine ja kasutamine.
- 2.1.5 Ergonoomilise ja ohutu töökeskkonna loomine.
- 2.1.6 Tööprotsessi ettevalmistamine.
- 2.1.7 Kuumtööstlustehnikas klaasesemete valmistamine ja viimistlemine.

A.2.2 Klaastoodete ja teenuste turundus

- 2.2.1. Toodete ja teenuste väljaarendamine.
- 2.2.2. Toodete ja teenuste kaubastamine.

Klaasipuhuja selli tervikkutse moodustub kahest tööosast, mis on klaasipuhuja selli osakutsed.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Klaasipuhujal on paindlik tööaeg, vajadusel korral hooajatöö ja töö puhkepäevadel. Töö on füüsiliselt pingutav, töötatakse enamasti püstiasendis või istudes, töötempo on kiire, Tööülesande on kindlaks määratud ja vahelduvad. Klaasipuhuja töötab ruumis, kus on tavapärasest kõrgem temperatuur ja ere valgus. Töötamisel puututakse kokku kuumade töövahendite, toksiliste ainete, tolmu, müra ja vibratsiooniga, mis võib kujutada ohtu tervisele (allergia vms), mistõttu tuleb kasutada töökaitsevahendeid ja järgida tööohutusnõudeid.

A.4 Töövahendid

Elektri- ja/või gaasiseadmed (sh ahjud, põletid, lihvimisseadmed, kompressoriid), käsi-tööriistad (sh puhumispiibud, naablid, švakid, kulbid, käärid), muud töövahendid (sh puhumispink, rullimislaud, puhumisvormid ning seadmete tööd reguleeriv tarkvara).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Töös on oluline loogiline mõtlemine, visuaalne mälu, ruumiline kujutlusvõime, kontsentreerumisevõime ja proportsioonitunnetus. Vajalik on füüsiline vastupidavus, liigutuste täpsus ja kiirus, koordineerimine, nägemine, kuulmine (oluline klaasipuhujal). Eduka töötamise eelduseks on kohanemise-, koostöö- ja õppimisvõime ning kiire otsustusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Klaasipuhuja selliks saab tavaliselt õppida õppeasutuses või kutsealal töötades/meistri käe all õppides.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Klaasipuhuja assistent, klaastoodete viimistleja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Klaasipuhuja selli kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B 2.2 ja läbiva kompetentsi B.2.3 tõendamine.

Klaasipuhuja selli osakutse „Klaasesemete valmistamine“ koosneb kompetentsidest B 2.1 ja B 2.3
Klaasipuhuja selli osakutse „Klaastoodete ja teenuste turundus“ koosneb kompetentsidest B.2.2 ja B.2.3

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Klaasesemete valmistamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad :

- 1) visandab oma idee või loeb etteantud kavandeid või tööjooniseid;

2) valib ja hangib klaasesemete tegemiseks vajalikud materjalid ja tarvikud, oskab seejuures arvestada materjalikulu;

3) hoiustab materjalid nõuetekohaselt;

4) valmistab tööülesandest lähtuvalt ette vajalikud materjalid ja tarvikud;

5) järgib säästliku materjalikasutuse, keskkonna ja kultuuripärandi hoidmise põhimõtteid;

6) töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt ning tööohutusnõuetele vastavalt;

7) valib tööülesandest, kavandist ja/või tööjoonisest lähtuvalt sobiva kuumtööstlustehnika;

8) valib sobivad töövahendid ja seadmed, kasutades vajaduse korral spetsialisti abi;

9) kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajaduse korral puhastab tööriistu ja -vahendeid (nt puhumis- või valamisvorme), viib läbi lihtsamaid hooldustoiminguid;

10) seab valmistusprotsessist lähtudes sisse töökoha;

11) planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseks kuluva aja, arvestades tööde mahu, toodete hulga, tööandja ja/või tellija vajadustega;

12) valmistab kuumtööstlustehnikas lähteülesandele ja tööjoonisele vastava eseme, kasutades sobivaid tööriistu, -vahendeid ja materjale;

13) dokumenteerib esemete valmistamise tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks;

viimistleb valmistatud klaasesemed sobivas viimistlustehnikas.

Teadmised:

- 1) klaasitöö terminoloogia;
- 2) kompositsioon ja värvusõpetus;
- 3) joonestamine ja joonistamine;
- 4) algteadmised klaasitöö pärandist;
- 5) klaasi jm klaasitöötlemisega seotud materjalide omadused, kasutusalaad ning hankimise allikad;
- 6) klaasi kuum- ja külmtööstluste tehnikad ja töövõtted;
- 7) klaasipuhumise seadmete, -vahendite ja tööriistade kasutamise viisid ja hooldusnõuded.

Hindamismeetodid:

- 1) taotleja tööde mapp;
- 2) intervjuu;
- 3) töökohal jälgimine või video.

B.2.2 Klaastoodete ja teenuste turundus

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) leiab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi;
- 2) kujundab (mõtleb välja idee ja visandab selle) sihtgrupist lähtudes toote ja/või teenuse;
- 3) leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist lähtudes;
- 4) kujundab toote ja/või teenuse hinna;
- 5) vormistab toote (pakendab ohutult ja esteetiliselt, koostab kasutusjuhendi jne);
- 6) organiseerib oma toote ja/või teenuste müügi (leiab sobivad müügikanalid);
- 7) esitleb ja tutvustab toodet ja/või teenust erialastel üritustel.

Teadmised:

- 1) kompositsioon ja värvusõpetus;
- 2) joonestamine ja joonistamine;
- 3) klaasitöö terminoloogia;
- 4) majandamise algtõed (sh raamatupidamine);
- 5) turunduse ja ettevõtluse algtõed;
- 6) tootevastutus;
- 7) siseriikliku kauplemist ja ettevõtlust reguleerivaid õigusaktid.

Hindamismeetodid:

- 1) toote või teenuse loo kirjalik ülevaade ja selle esitus;
- 2) intervjuu.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Klaasipuhuja sell, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid; 2) säilitab ja arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega; 3) tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, võttes oma tegevuses arvesse töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid; 4) kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas, järgib koostööks vajalikke reegleid; 5) suudab eriolukorras kiiresti orienteeruda, on võimeline lahendama konflikte; 6) valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi, suudab aktiivselt kuulata ja orienteeruda sihtgrupi probleemide lahendamisele; 7) kasutab arvutit infootsinguks ja kommunikatsiooniks (e-kirjad, tutvustuskirjad, arved jm); 8) kasutab nii kõnes kui ka kirjas korrektset eesti keelt; 9) suudab jagada ja vahetada tehnilist informatsiooni inglise keeles.	
Teadmised: 1) kutse-eetika põhireeglid (vt lisa 1 „Kutse-eetika“); 2) kutsealaga seotud õigusaktid (autorikaitse, tarbijakaitse jm); 3) töötervishoiu-, keskkonnahoiu- ja tööohutusnõuded; 4) suhtlemise põhitõed.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	17-13122012-1.1/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Kai Kiudsoo-Värv, Eesti Klaasikunstnike Ühendus Kateriin Rikken, Rikkeriin Klaas OÜ Mare Saare, Eesti Kunstiakadeemia Inna Soonurm, SA Innove Eili Soon, Olustvere TMK
3. Kutsestandardi kinnitaja	Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	13.12.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	10.04.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7315 Klaasipuhujad, -lõikajad, -lihviijad ja -viimistlejad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Glass blower assistant, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika	